

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba na neverejnom zasadnutí konanom 19. marca 2009 v Bratislave v trestnej veci obžalovaného **J. K. pre zločin vydierania** podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. a iné, o návrhu na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. takto

r o z h o d o l :

Trestná vec obžalovaného J. K. a spol. vedená na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 3 To 61/2008, **sa tomuto súdu neodníma.**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 19. júna 2008, sp. zn. 7 T 82/2007, bol obžalovaný J. K. uznaný za vinného v bode 1/ rozsudku zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., v bode 2/ rozsudku z trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., trestného činu ublíženia na zdraví spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 221 ods. 1 Tr. zák. a trestného činu výtržníctva spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 202 ods. 1 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2005.

Tým istým rozsudkom bol uznaný za vinného aj obžalovaný S. P. v bode 2/ rozsudku z prečinu ublíženia na zdraví spolupáchatelstvom podľa § 20, § 156 ods. 1 Tr. zák. a prečinu výtržníctva spolupáchatelstvom podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.

Obžalovanému J. K. bol podľa § 189 ods. 2, § 41 ods. 2 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere osem rokov a osem mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. bol obžalovaný J. K. na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

U obžalovaného S. P. súd podľa § 44 Tr. zák. upustil od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 Tr. zák., lebo pokladal trest uložený skorším rozsudkom Okresného súdu Trnava zo 16. mája 2007 sp. zn. 6T 51/2007, vo výmere 18 mesiacov s podmieneným odkladom výkonu tohto trestu na skúšobnú dobu troch rokov za dostatočný.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. boli poškodení P. P. a N. P. s nárokmi na náhradu škody odkázaní na konanie o veciach občianskoprávných.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný J. K. odvolanie ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Trestná vec bola v dôsledku podaného odvolania predložená druhostupňovému súdu 14. augusta 2008 a pomocou technických prostriedkov bola pridelená na vybavenie do senátu JUDr. Daniely Šramelovej pod sp. zn. 3 To 61/2008, ktorá vo veci určila termín verejného zasadnutia na 7. októbra 2008.

Pred začatím verejného zasadnutia obžalovaný J. K. vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trnave. Zároveň žiadal, aby jeho vec bola tomuto súdu odňatá a prikázaná na rozhodnutie inému súdu. Svoj návrh odôvodnil tým, že okresný súd ho odsúdil podľa toho, čo v konaní hovorila prokurátorka. Ďalej poukázal, že 17. júna 2008 si podal žiadosť o prepustenie z väzby, o ktorej sa nerozhodlo a podľa neho krajský súd iba pokračuje v tom, čo robila sudkyňa na okrese.

Vo veci sa vyjadrili všetci sudcovia krajského súdu (č.l. 499-504), z ktorých ani jeden sa necítil zaujatý, pretože obžalovaného nepoznajú a vec bola 16. októbra 2008 predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie podľa § 23 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 22. októbra 2008, sp. zn. 3 Ndt 14/2008, podľa § 23 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že trestná vec obžalovaného sa Krajskému súdu v Trnave neodníma, pretože nezistil žiadne dôležité dôvody, ktoré by odôvodňovali takýto postup.

Po dôjdení veci z najvyššieho súdu predsedníčka senátu JUDr. Daniela Šramelová ihneď vo veci určila nový termín verejného zasadnutia na 11. novembra 2008.

Pred začatím verejného zasadnutia obžalovaný opakovane vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trnave a žiadal jeho vec tomuto súdu odňať a prikázať ju na rozhodnutie inému krajskému súdu. V písomnom odôvodnení svojej žiadosti namietal nezákonný postup prvostupňového súdu pri prejednávaní jeho trestnej veci, právnej zástupkyne poškodenej, poukazoval na pochybenie súdu pri doručovaní rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorým tento rozhodoval o jeho predchádzajúcej žiadosti a uviedol, že má dôkazy o tom, že poškodená prostredníctvom svojej advokátky dala úplatok v sume 500 000Sk predsedníčke senátu JUDr. Šramelovej, preto podáva na ne trestné oznámenie.

Na základe vznesenej námietky obžalovaného bolo verejné zasadnutie znovu odročené na neurčito. K námietkam sa vyjadrili všetci sudcovia krajského súdu (č.l. 515-520), ktorí s výnimkou JUDr. Daniely Šramelovej uviedli, že vo veci sa necítia byť zaujatí, nakoľko obžalovaného nepoznajú. Predsedníčka senátu JUDr. Daniela Šramelová vo svojom vyjadrení žiadala, aby jej vec bola odňatá s poukazom na obvinenia obžalovaného. Ďalej uviedla, že podala na obžalovaného trestné oznámenie na Okresnú prokuratúru v Trnave.

Trestná vec obžalovaného bola 28. novembra 2008 opätovne predložená s návrhom na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý vo veci uznesením zo 4. decembra 2008 pod sp. zn. 4 Ndt 12/2008, znovu rozhodol, že sa trestná vec obžalovaného J. K. Krajskému súdu v Trnave neodníma. V dôvodoch svojho uznesenia najvyšší súd uviedol, že nezistil žiadne závažné dôvody, pre ktoré by bolo potrebné rozhodnúť o zmene príslušnosti súdu na rozhodnutie.

Po návrate veci z najvyššieho súdu iný senát krajského súdu uznesením z 15. januára 2009, sp. zn. 4 Nto 18/2008, podľa § 32 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že JUDr. Daniela Šramelová je vylúčená z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného J. K. vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 3 To 61/2008 a 3 Tos 80/2008.

Na základe tohto uznesenia v zmysle Rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave na rok 2009 bola predmetná trestná vec pomocou technických prostriedkov 29. januára 2009 pridelená na vybavenie do senátu 5 To v zložení JUDr. Ľuboš Jurkovič ako predseda senátu a členovia senátu JUDr. Tatiana Biedniková a Vladimír Vlček.

Dňa 5. februára 2009 celý senát JUDr. Jurkoviča vzniesol námietku zaujatosti s tým, že oproti ich skorším vyjadreniam vo veci došlo k novej skutočnosti, ktorou je trestné stíhanie obvineného J. K. na podnet JUDr. Šramelovej, ktorá už bola ako poškodená vo veci vypočutá a tiež členovia jej senátu JUDr. Ivan Ilavský a JUDr. Janka Klčová. Vzhľadom k tejto skutočnosti by neboli schopní bez zaujatosti voči obvinenému rozhodovať v jeho veci. Preto by bolo vhodné predmetnú trestnú vec krajskému súdu odňať.

Následne sa vyjadrili aj ostatní sudcovia krajského súdu (č.l. 539-542), pričom zhodne uviedli, že sa cítia vo veci zaujatí, nakoľko poškodená je ich kolegyňa. Z toho dôvodu bola vec obžalovaného 8. marca 2009 predložená najvyššiemu súdu s návrhom na odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade predloženého návrhu a po preskúmaní predloženého spisového materiálu zistil, že námietky senátu JUDr. Jurkoviča ako aj ostatných sudcov krajského súdu nie sú opodstatnené, rovnako neopodstatnený je i návrh na odňatie a prikázanie veci.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Inštitút odňatia a prikázania veci v zmysle citovaného ustanovenia znamená prelomenie ústavnej zásady, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a je výnimočným opatrením. Možno ho uplatniť len vtedy, ak pre tento postup existujú dôležité dôvody. Platná právna úprava bližšie nedefinuje pojem „dôležité dôvody“, ale je nepochybné, že musí ísť o skutočnosti, ktoré sú svojou povahou výnimočné.

Za dôležitý dôvod v zmysle citovaného zákonného ustanovenia podľa ustálenej súdnej praxe treba považovať, aj zistenie takých konkrétnych skutočností, ktoré pre svoju závažnosť môžu opodstatňovať vznik pochybností o nezaujatosti príslušného súdu, znamenajúcej napokon vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu vrátane predsedu a podpredsedu z rozhodovania.

Z ustanovenia § 31 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Podľa ustálenej súdnej praxe sa pomerom k prejednávanej veci rozumie, že uvedený orgán alebo jemu blízka osoba boli poškodení prejednávanou trestnou činnosťou a pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo dotýka a k ďalším osobám uvedeným v citovanom ustanovení sa rozumie, že je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom. Osobami, ktorých sa úkon priamo dotýka, sú najmä strany trestného konania.

Účelom tohto ustanovenia o vylúčení orgánov činných v trestnom konaní, teda i sudcu a prísediaceho, je upevniť dôveru účastníkov konania i verejnosti v nestrannosť postupu orgánov činných v trestnom konaní. Preto je potrebné zaistiť, aby sa na rozhodovaní nepodieľal ten sudca, ktorý má k prejednávanej veci alebo k vyššie vymedzenému okruhu osôb taký vzťah, ktorý môže objektívne vzbudiť pochybnosť o jeho spôsobilosti rozhodovať nestranne. Uplatnenie inštitútu § 31 ods. 1 Tr. por. o vylúčení orgánov trestného konania teda prichádza v úvahu len vtedy, ak je existencia takéhoto vzťahu, resp. pomeru preukázaná. Námietky zamerané na procesný postup súdu nie sú dôvodom pre vylúčenie.

V posudzovanej veci ako už bolo vyššie uvedené najvyšší súd už dvakrát rozhodoval o návrhu na odňatie a prikázanie veci, pričom ani raz nezistil dôvod, pre ktorý by mala byť trestná vec krajskému súdu odňatá. Pri ostatnom rozhodovaní najvyššieho súdu o návrhu na odňatie a prikázanie veci, bola najvyššiemu súdu známa skutočnosť, že obžalovaný obvinil predsedníčku senátu JUDr. Šramelovú z prijímania úplatku a že táto podala na obžalovaného trestné oznámenie. Napriek tomu najvyšší súd nezistil dôvody na odňatie a prikázanie veci v zmysle vyššie citovaného ustanovenia. Z uvedeného vyplýva, že sudcovia krajského súdu neboli vylúčení z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného, a preto senát JUDr. Jurkoviča, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie bol povinný rešpektovať rozhodnutie najvyššieho súdu a vo veci konať. Treba si uvedomiť, že senát má rozhodnúť o odvolaní obžalovaného v celkom inej trestnej veci. Preto neobstoja námietky senátu

JUDr. Jurkoviča. V posudzovanej veci totiž JUDr. Šramelová nemá postavenie procesnej strany. Kolegiálne vzťahy členov senátu JUDr. Jurkoviča k vylúčenej predsedníčke senátu JUDr. Šramelovej nemôžu byť dôvodom pre ich vylúčenie podľa § 31 ods. 1 Tr. por. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že nevyhnutnou súčasťou profesionality sudcu je, aby bol schopný nestranne rozhodovať i vo veciach, kde vystupujú osoby, ku ktorým má kolegiálny vzťah. V prípade, že sudca na takú profesionalitu nemá, vyvstáva otázka, či je vôbec spôsobilý na výkon sudcovskej funkcie. V posudzovanej veci podľa názoru najvyššieho súdu vznesené námietky zo strany sudcov krajského súdu pôsobia skôr ako zámienka k tomu, aby sa vyhli meritórnemu rozhodovaniu a svojím postupom zapríčinili prieťahy vo vybavovaní veci.

Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k rovnakému záveru ako predchádzajúci senát, že v posudzovanej veci nie sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Trnave, teda nie sú splnené zákonné podmienky pre odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 ods. 1 Tr. por., a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 19. marca 2009

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová